

FUKAZAVA HICSIRÓ
KÓSUI BÖLCSŐDAL

FORDÍTOTTA
SZ. HOLTI MÁRIA

FUKAZAVA HICSIRÓ
KÓSUI BÖLCSŐDAL

深
淵
四
士
半

EURÓPA KÖNYVKIADÓ

1968

VÁLOGATTA
ÉS A SZÖVEGHŰSÉGET ELLENŐRIZTE
HANI KJOKO

RINGÓ HÁZ

Sókicsi átment a stégen és egy lendülettel a bárkába vetette magát. Mint minden ugráskor, nagyot billent a bárka, és apró hullámok nedvesítették be az oldalfalát. Mint mókus a fára, úgy szaladt fel apró lábaival a „ruhaszárítóra”. Lenézett a vízre. Még ringott a vízi ház az ugrás lendületétől, a víztükörben arca hol álló, hol fekvő tökké nyúlt, illetve lapult. Várta, hogy elüljenek a hullámok. Feltett szándéka, hogy figyelmesen tanulmányozza az arcát, mert végre már meg kell tudnia az igazat. Várt. Apja, nagyapja arca váltokozva jelent meg előtte.

A víztükör végre elsimult, és tisztán láthatta arca minden szögletét. „Nem, apára egy csöppet sem hasonlítok, inkább nagyapóra. Mégis igazat beszéltek. Ez biztos.”

Ebben a pillanatban táncolni kezdett körülötte a világ. A közelben lebegő ócska tutaj minden dorongja megannyi félelmetes kígyó. Emlékszik, nem is olyan régen, ugyanilyennek látta ezt a tutajt. Rettegett az éjszakában; rémületében apába csimpaszkodott. De ezután, hogy kiderült, apa nem az apja, kibe kapaszkodik majd? Ebbe az öregemberbe, aki az apja lenne? Iszonyú becsapottságot érzett.

Valami odarepült hozzá. A hátát találta. Lehajolt érte, és ahogy kezében megforgatta, megörült neki. Egy kardszerű fadarab volt. Régóta korhadhatott már a vízben, nagyon sima volt, a víz lenyalta sarkait. A legközelebbi háborúsnál ezzel fog harcolni. De ki dobhatta oda hozzá? Apát pillantotta meg, amint mosolygó arccal kinéz a motorházból. Jaj de jó volt, hogy apa volt a tettes! Mert apa bármit talál is a vízben, amivel csak játszani lehet, mindig elhozza neki. És milyen tisztán nevet, szegény apa, talán sejtelve sincs arról a szörnyűségről?!

Sókicsi voltaképpen egy bárkaházban lakott, Tokió

egyik csatornájának betonpartjához kötve. Egy stégen lehet megközelíteni, ez köti össze a „szárazfölddel”. A szárazföld nagyon forgalmas: villamosok, buszok húznak el a parton, és ha az első utcasarkon befordul az ember, már is benn van a Fukagava-negyed mulatókkal, lebujokkal teliszűfolt utcájában, mely a Monzen Nakamacsinál végződik, annál a fényes térnél, melyet a neon fényei éjszaka is nappali világossággal árasztanak el.

A túlsó parton Botancsó rizsraktárai sorakoznak. Ahol sós tengeri víz elegyedett a csatorna vizébe, sirályok kergetőztek. A csatorna tőlük alig háromszáz méterre, az Eida-hid mellett, a Szumida folyóba ömlik. Reggelenként feleveznek a Szumidán, néha egészen Kitaszendzsuiig, Arakaváig is, ott megrakodnak homokkal, s aztán viszik a megadott partra. A motort apa kezeli, a fuvardíjat a nagyapó veszi kézhez. Amikor kiraknak egy-egy szállitmányt, Sókicsi csak megnövekedett játszóterének örül, tulajdonképpen ezt a játszóteret nevezték Sókicsiék ruhaszárítónak. Itt meredezett évek óta az a két pózna, melyre a ruhaszárító bambuszrudakat akasztják. Egyébként nagyapó gyakran mondja, hogy a ruhaszárítóból élnek...

A lakórész a ruhaszárító mellett lapul, a motorház mögött; két ülőgyékényi apró térség, az egyetlen fedett zug a bárkán. Sókicsi soha nem találta szűknek, hiszen kirakodás után azonnal visszatértek szokott helyükre, és a betonpartra ugorva már övé volt a szárazföld.

Sókicsit bárkásnak csúfolják a szárazföldi gyerekek. A Heikju-hid közelében volt az iskola, oda csupa bárkás gyerek járt. Mióta iskolaköteles korba jutott, neki is oda kellett járnia, de nagyapó arra hivatkozott, hogy rengeteg bonyodalmat, utánjárást igényelne a beíratás, majd jövőre... Ilyenformán még egy év szabadságot nyert.

Rajtuk kívül még sokan horgonyoztak ennél a partnál, tiszteletben tartva egymás helyét. Amikor kikötöttek, mindig lelakatolták a lánc végét. Szomszédokkal ugyanúgy kö-

rül voltak véve, mintha csak kinn, a városban laktak volna.

Minden bárkának megvolt a maga gyerekhada. Ezek a gyerekek mit sem törődtek utca- meg térnevekkel, számukra a vizen kívül minden „szárazföld” volt, ellentétben a kinti pajtásokkal, akik pontosan tudták mindennek a nevét, és szigorúan kötötték is magukat a nevekhez. A bárkalakó gyerek azért mégsem kerülhette el, hogy meg ne tanulja a saját „kikötőjéhez” legközelebb eső utcák nevét, például: Icsó-me, Nicsó-me, Nakamacsi meg Régi Kővágó tér.

Egyszer a kintiek azt kérdezték Sókicsitől, tudja-e merre van a Nicsó-me?

Sókicsi jóhiszeműen megmutatta, merre van, kezével mutatott az általa ismert egyetlen Nicsó-me felé.

– Hülye vagy! Annyi Nicsó-me van, amennyit csak akarunk; ha nem mondd eléje, hogy milyen „Nicsó-me”, most például, hogy Eidai Nicsó-me, a kutya se tudja, melyik az...

De hát Sókicsiéknek soha nem volt szükségük arra, hogy ilyen finom megkülönböztetésekre ügyeljenek, más Nicsómével nem volt dolguk. Csakis a saját kikötőjük érdekelte őket. Sókicsi mindazonáltal ismert még egy helynevet, Edagavát, ugyanis az anyja odavalósi volt.

Mindig elkísérte apát, ha a Nicsó-me környékére ment zöldségért, konyháralalókért. Icsó-me nevéhez – helyesebben a Botancsó Icsó-méhez – annyiban volt köze, hogy itt állt az a nyilvános fürdő, ahová apjával járt – szintén kettesben.

Aztán itt van a Nakamacsi, ez a név a mulatók miatt ragadt meg a fejében. És ennyi név tökéletesen elég is volt neki, hiszen ringó házukból máshová nem kalandozhattak el.

Bárkájukkal szemben, közvetlenül a parton, egy csónak-kölcsönző bódéja állt, homlokán a messziről is szembeötlő,

piros írásjegyes felirat: BÁRKA HORGÁSZÁSRA, KAGY-
LOGYÚJTÉSRE, NYÁRI VÍZISÉTÁRA. Különös, de egyetlen horgász sem bérelt itt vízijárművet, a víziszomszédok nem kis kárörömére, akik szerint egy rendes horgász bele se ülne olyan ócska bárkákba... Így aztán a bárkakölcsönző kénytelen-kelletlen osztriga, étikagyló után nézett. Zsákmányát otthon tisztította meg a héjaktól, és vödörben vitte eladni. Ha tisztogató munkája folyamán végzett egy-egy kagylóval, a héjat csak elhajította, úgyhogy Sókicsiek minduntalan kagylóhéjba ütköztek, valahányszor a szárazföldre akartak kijutni. Aztán valaki a héjakat is hasznosította, mégpedig mint tyúkeleséget, időnkint jött is egy teherautó és elvitte az egészet.

A bárka két gyékény méretű kis zuga nemcsak hálókamrául, de ebédlőül is szolgált a családnak. Azon az estén is éppen vacsorához ültek, és nagyapó rákezdett apa szünni nem akaró szidalmazására.

– Nagyon bölcsen mondják, hogy a hülyék gyógyíthatatlanok, te, Josi, te is egy ilyen tökkelütött vagy; látod, ha nem szólok, magadtól még a motort se pucoltad volna meg; ha padlót sikálsz, a kefért a vízbe ejted, és hányszor eldobtad a már a rongyot motorpucolás után, mintha a rongyok csak úgy az égből potyognának; hülye vagy te, Josi, javíthatatlan hülye...

Sókicsinek már a könyökén jönnek ki ezek a szövegek, a nagyapó monoton pocskondiázása; úgy folyik nagyapóból, mintha könyvből olvasná, persze, egy nagyon-nagyon régi könyvből, hiszen nagyapó olyan dolgokat is emleget, melyek csak nagyon régen történhettek. Ilyenkor szeretett volna ráordítani nagyapóra, hogy vén gazember, elég legyen már! – de ha igaz az a bizonyos dolog, akkor nem lehet apának pártját fogni.

Sókicsi apát nézte, ahogy ott kuporgott a morgó öregember előtt, lesütött szemmel. Ahogy így elnézte apát, bizony semmi hasonlóságot nem tudott felfedezni az arca és

a víztükörben látott széles pofacsontú arc között. Olyan feje volt az apának, mint egy apró merőkanál, mely fölfelé éles szögben végződött, akár egy dísztök. „Semmiképpen nem ütök rá” – sóhajtozott magában Sókicsi.

Nagy, behemót ember volt a bárkakölcsönző; állandóan ordított a fiára, aki a bárkáját vezette; hatalmas gombsze-
mei csak úgy villogtak, mikor elődugta fejét az ajtónyílás-
ból, hogy ordítson. Kazu nevű fiát soha nem is hívta más
néven, mint „marha”. „Hová tűnt el megint az a marha?”

Ennek a Kazunak a háta telis-tele volt tetoválva. Mikor
nekivetkőzött, jól látszottak a kacskaringók, de Sókicsi
nem tudta, mit akarnak ábrázolni. Gyakran megfigyelte a
fiút, ahogy esténként felment a kölcsönzőbódé emeletén le-
vő szobájába. A szoba ablaka a vízre nézett, így jól láthat-
ta, amint két tenyérrel keni hajára az olajat, aztán egy új-
ságpapírba törli a kezét. Mikor elkészült a mutatvánnyal,
a papírt a vízre hajította, és füttyörészve távozott. Többnyire
csak éjszaka tért vissza, tökrészegen, ők a bárkából
hallgatták Kazu apjának ordítózását.

– Te barom, már megint ittál . . .

Kazu felment a szobájába, még látták, hogy eloltja a
villanyt.

Ilyentáiban szokott feltűnni nagy zenebonával egy gitá-
ros és énekes kísérője. A közeli kocsmából jöttek, az Ota-
fukuhoz címzett kocsmából, mely ott állt a közeli Kurofu-
ne-híd lábánál. A legnagyobb éjszakai forgalmat ez a csap-
szék bonyolította le; a zenészekkel rendszerint együtt éne-
kelt az egész közönség, általában a *Jaj de kéne sírni már*
kezdetű, hírhedt Fukagava-negyedbeli slágert.

Igy történt ez minden este; Sókicsi altatódala a kölcsön-
ző ordítása volt, ahogy kujtorgó fiát szidta; a hazavetődő
Kazu fogadtatásának zaja ébresztette, ezt követte a gitáro-
sék éjjelizenéje, mely aztán álomba ringatta.

Amikor először hallott arról a bizonyos dologról, nem

akart hinni a fülének. Róla csak nem mondanak ilyen szörnyőséget?!

Nézte, ahogy a nagy darab ember, a bárkakölcsönző, kagylóit tisztogatta. Éppen a halkkülönlegességek boltjának tulajdonosával beszélgetett. Ekkor anyja vonult el mellette nagyapóval. Nagyapó odaszólt:

– Nem jössz velünk a fürdőbe?

– Majd apával – mondta, és a beszélgetőkre figyelt.

Fürdőbe, boltba csak apával volt hajlandó elmenni. Nagyon szerette apát, apa soha nem volt vele türelmetlen, soha nem noszogatta, ha elbáméskodott az utcán, vagy éppen játszadozott valamivel. Türelmesen kivárta, míg magától megindult. Zsebpénzt nagyapótól kapott; kunyerált ugyan anyjától is, de az legtöbbször azzal háritotta el, hogy kérjen a nagyapótól. Ha mégis kapott, legfeljebb öt jent, míg nagyapó tízet is adott. Apának soha egy vasa sem volt, még az is megesett, hogy kivette kezéből az édeséget vagy a sós süteményt, amit éppen ropogtatott, és befalta, de azért a bárkán senki más nem állt le vele játszani, csak apa.

Sókicsi ott állt a kölcsönző mellett, és elmélázva bámult távolodó anyja és nagyapó után. Arra lett figyelmes, hogy a bárkás és a halas éppen a családjukról beszél.

– Nézd – mondta a bárkás –, pont úgy mennek, összeborulva, mint egy igazi házaspár!

– Persze. Ezek egy lépést se tesznek egymás nélkül, egyedül egyiket se látni.

„Anyáékat szapulják” – gondolta Sókicsi. De ami igaz, az igaz, anya folyton csak nagyapóval beszélget, még neki se válaszol, elengedi a füle mellett, ha szól hozzá. Olyankor mindig sírni szeretett volna. A bárkakölcsönző meg is kérdezte tőle, kit szeret jobban, apát vagy nagyapót. „Apát, persze!” – akarta mondani, de a halas már rá is vágta:

– De azért a szíved a nagyapóhoz húz, mi?

A halasra meredt, aki fürkészőn bámulta arcát, és folytatta:

– Kiköpött nagyapja, egyáltalán nem is hasonlít Josira – állapította meg, olyan fontoskodva, mintha nagy dicséretet mondott volna.

Sókicsi valósággal hízott a dicsérettől, ki is vágta, amit érzett:

– Nagyapó rendkívüli ember, én rá hasonlítok.

Való igaz: otthon nagyapó volt a hangadó, kötegebbe álltak a százasai.

A kölcsönző nevetésre fakadt, aztán másra terelte a szót:

– Miért is ne hasonlítana a nagyapóra, mikor ő csinálta? . . .

Véleményében osztozott a halas is. Persze hogy nem hasonlíthat a Josira, mikor nem az ő gyereke. Aztán sokat sejtetőn vigyorogtak hozzá.

Sókicsi mindebből egy szót sem értett, de annyit sejtett, hogy nagyon szégyenletes dolgokat gondolnak róla. Ahogy elnézte a két nevetgélő embert, érezte, a családja rovására gúnyolódnak.

Futni kezdett, meg se állt a Nakamacsi sarkáig. Itt botlott bele apába, éppen szójababsajtért járt a boltban. Nagyon megörült neki:

– Apa, engem a bárkás bácsi nem hagy békén.

– Mit akar tőled?

– Azt mondta, hogy én a nagyapó gyereke vagyok! – Sókicsi szinte ordított: hallja csak meg az egész világ a szégyenletes vádat.

De apából mintha kiszállt volna a lélek is, csak nézett, nézett maga elé, a semmibe.

Sókicsiben forrt az indulat; megfogadta magában, hogy rettenetes bosszút áll a bárkáson. Nem is ment haza az apjával; egyenesen a bódé mögé osont. Megragadott egy jókora követ, aztán a bódé falához lapulva, óvatosan megindult a beszélgetők felé. Üvöltöni szeretett volna. Valami

rettenetes csúnyát szeretett volna mondani. De torkán akadt a szó, ahogy meghallotta, hogy még most is a családját szapulják. Eppen a kölcsönző vitte a szót:

– Az öreg minden este legorombítja.

– De jobb alakot nem talált vejnék, mint ezt?

– Látod, éppen ez az, volt az öregnek magához való esze. Keresett baleknek egy hatókröt, férjet a nevelt lányának, aki ráadásul még olyan rút is, mint az országút . . .

– Hát nem ezt mondom? Rendesen is összeházasodhattak volna.

– Ezt sehogy se tudták volna keresztülvinni. Az öreg negyvenöt évvel idősebb a nőnél, a nő szülei ebbe nem is egyeztek volna bele, nem azért bízták annak idején a lányukat az öregre. Időnkint eljönnek és meglátogatják, ilyenkor jó alibi a Josi. Mintha tegnap történt volna, úgy emlékszem, mi volt, amikor a Sókicsi fiú megszületett. A nő szülei magukon kívül voltak, az öreg a ruhaszárítón hentergett, úgy könyörgött bocsánatért, esküdözött égre-földre, hogy nyomban férjhez adja a lányt.

– Na, és a gyerek, az kinek a nevéen van?

– Tudja a halál. Talán be sincs jelentve, hiszen iskolába se járatják. Hanem, komám, helyre egy legény ez az öreg, mindennap lefekteti azt a nőt . . .

Sókicsi arca tűzelt. Szemét a földre sütötte. Szóval, valami nagyon nincs rendben: apa nem az ő apja, nagyapót kellene apának szólítania. Csakugyan, mintha egyszer, de az nagyon régen volt, mondtak volna valami ilyesmit . . .

Visszasomfordált az utcára, és futásnak eredt. Eszeveszetten futott, egészen a Nakamacsi sarkáig. Úgy érezte, ezt a szégyent nem éli túl. Kezéből kihullt a kölcsönzőnek szánt kő, átrohant a keresztelkedésnél, és futott, futott.

Hiszen megkérdezte a víztükörtől is, kire hasonlít. Nagyapóra. És ha igaz mindaz, amit hallott – akkor neki gyűlölnie kellene a nagyapót.

Mikor a nap alábukott, Botancsó rizsraktárai óriás fekete ragadozóhalakként ágaskodtak szemben az innenső, fényes parttal, ahol a mulatók neonfeliratai szinte tűzijátékfényvel vonták be a házakat.

Ilyenkor a bárkalakók előmászhatnak sötét odujukból, melyet vaksin pislákoló lámpa világít meg, és csak aludni térnek vissza vackaikra. Sókicsiék egyetlen lámpája a bárkamotorból táplálkozott, de hát a nagyapó ezt az egyetlen fényforrást is sajnálta apától, mondván, takarékoskodni kell a fényvel. Sókicsiék bárkájából egyetlen felnőtt se ment este a szárazföldre.

Egy este is egyedül kanyarodott haza szokásos kujtorgásából, és rögtön bevonult zugába, a kis, két gyékény területű oduba. Könnyen rátalált helyére a sötétben is, hiszen legszélről esett; mellette aludt anyja, aztán a nagyapó következett, apa a másik szélen húzta meg magát.

Éjszaka a kölcsönző ordítására ébredt. Üvöltött, mint mindig, hogy ez az állat már hitelbe is iszik . . .

Nehéz nyögés hallatszott a bodé emeletéről, rosszul lett a Kazu. Hallotta, hogy a kölcsönző felkiabált:

– Kisfiam, mi van veled?

– Jaj, megfulladok!

– Kazukám, hozzak jeget? – kérdezte a férfi egy idő múlva enyhültebb hangon. – Kisfiam, meggebedsz már az italtól . . .

Sókicsi elgondolkozott. Durva, goromba ember ez a kölcsönző, folyton rágja a fiát, de most, hogy a Kazu bajban van, még éjfélkor is képes lenne jeget keresni neki. Nagyapó és apa közt ilyesmi soha meg nem történhetne.

Álmatlanul hanykolódott, közben nagyapó is rákezdett szokásos mocskolódására:

– Nagyon helyesen mondják, hogy a hülyék gyógyíthatatlanok. Csupa baromságot művel a Josi. Hozott egy vilánykörtét, rögtön össze is törte, de arra, hogy pár jent keressen, már nincs esze; ha fuvar nincs, az istennek se men-

ne ki valami munka után nézni; folyton éhes, folyton zabál; annyi sütnivalója sincs, hogy egy szembejövő bárka előtt ki kell térni, ha én nem szólok neki, még nekimegy, pedig ha valami baja esik a bárkánknak, éhen dögölhetünk, húsz-harmincezernél alább nem kapnánk meg egy ilyen bárkát, mint ez; persze, neki ilyesmi soha meg se fordult a fejében, föl se érné ésszel . . .

Sókicsi egyre éberebben hallgatta nagyapó acsarkodását, aztán teljesen felébredt. Nagyapó már befejezte a mondkáját, és ő arra lett figyelmes, hogy a bárka szép egyenletesen ring a csatorna vizén. Anyjára pillantott, aki ott feküdt mellette, és valami olyasmi fordult meg a fejében, hogy itt nagyon különös dolog történik, alighanem az, amit eddig a felnőttek titkos dolgának tartott. Szörnyű jelenet: fekete árnyak tépik-marják egymást – elfojtott, néma és különös verekedés. Halottra váltan figyelte ezt a küzdelmet; esze egyre azt diktálta, hogy neki ezt nem szabad észrevennie... Lélegzetét is visszafojtotta.

Apa felkelt, odafúrta magát mellé, anyjához feküdt, és átölelte az asszonyt, közben egész hátával nekifeszítette magát. Ezt el kell viselnie; szenved, de apa miatt szenved, pedig úgy nyomja, mintha kő lenne. Jajgatni, kiabálni lett volna jó, de mégsem: csak nem mutathatja, hogy mindent lát, ami mellette történik. Nagyapó karja a levegőbe lendült, és lecsapott apára. Apa meg egyre szorította anyát – nagyapó ökle másodjára is lecsapott. Mindez némán, egyetlen szó nélkül történt. Az ütések már záporoztak apa fejére.

Fellélegzett, mikor apa felállt, és a nagyapó torkának esett. Tompa puffanás, a deszkafalnak zuhantak; a bárkaház nagyot billent, valóságos futózápor követte a billenést a hullámverés következtében. Apa odaugrott anyához, magához szorította, pedig nagyapó teljes erejéből rángatta közben. Apa nem hagyta magát, nagyapó veszett vadként ütötte apát, ahol érte, de apa egyre szorosabban ölelte

anyát... Nagyapó minden rúgására nagyot billent a bárkaház; fekete szörnyeteg volt ez a bárka, félelmetes és nagy, némán vergődő.

Sókicsi félt, és sírva fakadt.

Sókicsi sírt, és senki nem törődött a sírásával, talán észre sem vették, hogy sír.

A bárka még utolsót, nagyot lendült a vizen, és Sókicsi álomba sírta magát.

Arra ébredt, hogy a bárka hánykolódik, és nagyapó fülénél fogva vonszolja apát a ruhaszáritóra. Nagyapó egyedül jött vissza, adott egy pofont anyának. A parton ekkor haladtak el a zenészek nagy lármával, szólt a gitár, és ráismert az énekes hangjára.

Reggelre már hült helye volt az éjszaka rémséges képei-nek; Sókicsi csak éhséget, maró éhséget érzett a gyomrában.

A Kurofune-hídon vidáman csilingeltek a villamosok, és a nap az ég közepéből sütött. Sokáig aludtak. Sókicsi orrát megütötte a reggeli szójabableves inycsiklandó illata.

– Ehes vagyok – nyöszörgött anyjának.

Az asszony asztal híján tálcafélén evőpálcikákat hozott be, csészéket is a rizshez. A levest és a rizst csészében találta a családnak. Sókicsi kezébe vette pálcikáját. Anyja neki mert elsőnek, azután megtöltötte a két másik csészét is; apának csak a maradék jutott, azt is neki kellett kiko-tornia az edényből. Sókicsi már javában evett, mikor észre-vette, hogy a többiek még nem is nyúltak az ételhez. Külö-nös, vészterhes levegő lengte be a kis odút; ahogy levest szürcsölte, merőn bámulta a felnőtteket. Nagy sokára anya és nagyapó is enni kezdett, egyetlen szó nem esett, apa is mert a csészéjébe rizst és levest. Már éppen megragadta volna a pálcikáját, amikor... Amikor nagyapó felugrott, a torkának esett, és kicsavarta apa jobb kezét. Apa egyetlen nyikkanás nélkül tűrte, hogy nagyapó a ruhaszáritón

és a stégen át a partra vonszolja, és a földre teperje. Apa a kagylóhéjakra zuhant.

Hármasban reggeliztek tovább. Sókicsi kilesett az alacsony tető alól, kilesett a „szárazföldre”. Apa ott kuporgott a kagylórakás szélén. Odakiabált, de apa nem nézett fel.

A bárka finoman reszketni kezdett, nagyapó megindította a motort, és egyenletes pufogás mellett elmozdult kikötött helyéről a ház.

Sókicsi torka szakadtából hívta apát a ruhaszáritóról, de nagyapó beléfojtotta a szót:

– Kuss!

Nagyon megijedt. Nagyapó máskor halkán szórta átkait, mocskolódott, de ilyen dühödtnek még soha nem látta.

Apa alakja egyre zsugorodott a távolban.

Leereszkedtek a Szumidára, és a Cukidzsi zöldségpiac alatt kötöttek ki. Néhány piaci legény mandarinosládát cipelt a ruhaszáritóra. Sókicsi nagyon megörült a mandarin láttán, már el is felejtette apát. Aznap csak azt az egy szállítmányt sikerült megkapniuk, Szendzsuig, ezt is dél körül vették fel, s mire kirakodtak, már alkonyodott. Visszafelé árral szemben vánszorogtak, a szendzsui nagyhid után még lassabban közeledtek partjukhoz. A kototói hídnál tartottak, mikor a fények lassan kigyúltak a környéken. Végre kikötöttek.

A bárkakölcsönző emeletén már égett a villany. Kazu nem fésülködött megszokott helyén az ablakban. Sókicsi az apját pillantotta meg. Ugyanott állt, ahol reggel hagyták. Boldog szégyenkezéssel nézegette apát, szegény, milyen rég vár rájuk... Kifejezéstelen arccal ácsorgott. Hallotta nagyapót, amint anyát figyelmeztette a veszélyre: megjöttek az edagavaiak.

Apa mögött ott álltak Sókicsi anyai nagyszülei, ettől zavarodott meg hirtelen a nagyapó. Anya mintha örömmel pillantott volna a partra.

Kikötöttek, és az edagavai nagyszülők már benn is voltak a bárkában. Apa a nyomukban. Mindhárman a kétgyékényi kis zugban ültek le, végül odatelepedett melléjük anya is.

Az edagavai nagyapa egyre csak az öregembert kereste a szemével, meg is kérdezte Sókicsitől, hol lehet. Sókicsi a bárkaorr felé pislogott, de nagyapó ott sem volt. Sókicsi csodálkozott:

– Az előbb még elöl láttam . . .

– Mindjárt itt lesz ő is, inkább csinálok nektek egy teát – mondta anya, anélkül, hogy moccant volna.

Sókicsi elámult nagyapó ügyességén, ahogy megszökött a szobából, a bárkáról. Valami furfanggal kötelen átkúszott a bárkaorrból a partra: arra kellett menekülnie, hiszen a stégen észrevették volna. Anyja ölébe hajtotta a fejét, lábát apa elé nyújtotta.

Nagyapó sokáig nem mutatkozott; a felnöttek némán üldögéltek egymás mellett. Sókicsi már elunta a várakozást, de pénz nélkül semmi értelme nem lenne esti köszálásának. Máskor mindig a kezébe nyomott pár szent az edagavai nagyanyó, de most erről is megfeledkezett. Nyugtalanul nézegetett nagyanyó öve felé, ott szokta tartani az erszényét. Ahogy elnézte a parányi zugban szorongó néma és mozdulatlan felnötteket, mintha megannyi csupanyak pápírmásé figurát látott volna.

Végre léptek hallatszottak a stégen, egy nagy huppanás, és elbillent a bárkaház. Ijedten rohantak fel a ruhaszárítóra. Ott feküdt nagyapó elnyúlva, kezében egy háromliteres szakésüveget szorongatott. Megbotolhatott és elesett? Furcsa, hogy nem is nyöszörög, nem is próbál felállni. Az edagavai nagyapó odalépett hozzá:

– Nem ütötted meg magad?

Az öreg válaszként a szakésüveget nyújtotta át az edagavai nagyapának, aztán csak annyit mondott, milyen szerencse, az üveg nem is tört össze . . .

Az edagavai nagyapa előrebotorkált a hálózugba, leült; két lába közé fogta az üveget, és állát kézfejen nyugtatva az üvegre támaszkodott. Besántikált az öregember is, rögtön végigvetette magát a gyékényen, és nyöszörögni kezdett. Anya rászólt Sókicsire:

– Sókicsi, masszírozd meg nagyapó lábát . . .

Engedelmeskedett.

Hosszas hallgatás következett, aztán megszólalt az edagavai nagyapa:

– Máma eljött hozzánk a Josi.

Az öregember fájdalmasan felnyögött. Nagyanya rögtön mondta is, mi a teendő:

– Ha ennyire fáj, orvost kell hívni . . .

Újabb csend. Az edagavai nagyapa folytatta furcsa, elfojtott hangon, ahogy megtámasztott álla engedte:

– Szóval, máma eljött hozzánk a Josi. Igaz, hogy kirúgtatok őt? Így van?

Az öregember egyre elgyötörtebben nyögött. Sókicsi jól látta, hogy kinyújtott karjával anya derekát bökdöste figyelmeztetőn, és azt is észrevette, hogy az öregember minden nyögésére hosszú hallgatás következik.

– Alávaló lelketlenség, amit a Josival műveltetek! Kítettétek . . . – szólalt meg az edagavai nagyanyó.

Anya hirtelen, hisztérikus kitöréssel nagyanyónak támadt:

– Nem is férjem nekem ez a senkiházi!

– Belőled, lányom, csak a megátalkodottság beszél.

– Jó, megátalkodott vagyok, de én inkább megdöglök, semmint egy levegőt szívjak ezzel a tökféjjel!

Anya sirt, mire Sókicsi is sirva fakadt ijedtében. Csak nem mondta komolyan anya, hogy meghal?! Nagyanyó gyöngéden megsimogatta a fejét.

– Jól van – állt fel az edagavai nagyapó –, tartsátok csak itt továbbra is a Josit, és ne marakodjatok többet, dolgozzatok ezután is szorgalmasan . . .

Mivel az edagavai nagyapó búcsúzni kezdett, az öregember felugrott, és a szakésüvegre mutatott:

– Ne haragudjatok, hogy nem tudtalak benneteket megvendégelni, de vigyétek el ezt az üveget, és igyátok meg szépen otthon . . .

Az edagavai nagyapa köszönte szépen az ajándékot, átvette az üveget, és még egyszer elmondta az apára vonatkozókat. Nagyanyó csak nem akart felállni, szigorú, határozott hangon mondta a magáét:

– Tudjátok, nálatok az a baj, hogy hárman vagytok ezen a kis bárkán.

Az öregember ismét fájdalmasan feljajdult, nyomkodta a derekát.

Anya sápadozott a méregtől, megkérdezte, hogy hát akkor mit csináljanak.

– A ti nagyapótok költözzön ki szépen a szárazföldre – jelentette ki nagyanyó. – Ilyen korban az emberek már nem szoktak a vízen maradni, aztán meg a Josi is csak keresne valamicskét, hadd dolgozzon ő is.

Az öregember már nem nyögött; ismét figyelmeztetőn anya tomporába csipett. Anya felkapott egy teáscsészét, és apához vágta. Persze, a csésze célt tévesztett, a deszkafalnak repülve darabokra tört. Anya megragadta nagyanyó vállát, hátrataszította, és maga is sírva fakadt. Nagyanyó már a gyékényen kuporgott, sírt. Sókicsi növekvő félelmében egyetlen könnyet sem bírt kisajtolni magából.

Az öregember azon igyekezett, hogy talpra segítse az edagavai nagyanyót, és békéltetőn megszólalt:

– Legyetek nyugodtak, magamtól is kimegyek én nem-sokára, már rég szerettem volna, éppen ezen töröm a fejem . . .

– Nagyon helyes, nagyon helyes – bólogatott az edagavai nagyapó, közben meglóbálta a szakésüveget, és Sókicsihez fordult: – Nem jönnél el velünk Edagavába? Ott is aludhatsz, ha akarsz.

Sókicsi már rózsaszínben látta a világot, elfelejtette azt is, hogy előbb még sírni sem tudott. Boldogan nyargalt fel a stégre. A parton visszafordult. Nagyanyó a ruhaszárítón áll, már mosolyog, és kedveseket mond anyának:

– Hogy milyen jó a te hajad . . . Különben most ez a divat. Nagyon jól áll neked . . .

Sókicsi a Kurofune-hídtól visszalesett. Apát látta, ott ácsorgott magában a ruhaszárítón.

Sókicsi két napig maradt Edagavában a nagyszüleinél; a harmadik napon már nem találta a helyét, és hazament.

Egyetlen kikötött bárkát sem látott a parton. Estig tekergett a Nakamacsi utcáin, aztán visszament a partra. A bárkák már sorra elfoglalták szokott helyüket, csak az övékét nem találta. Tehetetlenül állt egyik lábáról a másikra, ácsorgott a stég előtt, míg végül egy férfifej bukkant elő az egyik bárkából, és megmondta, hogy nagyapóék a Régi Kővágó térnél vannak. Hát akkor ott is éjszakáznak – gondolta, és meg sem állt a térig. Közel volt; csak a Kurofune-hídon kellett átmennie, elszáguldani a Katonai Gyakorló-hídig, és meg is találta a bárkát.

Felszaladt a keskeny stégre, egy ugrás, és máris a ringó alkotmányon volt.

Anya és nagyapó éppen vacsoránál ült. Sókicsi is megéhezett a nap folyamán, korgó gyomorral esett az ételnek. Feltűnt, hogy apa nincs a bárkán. Meg is kérdezte nagyapótól, hol van.

– Nincs többé apa . . . Nem is volt apa, az egy tökkelütött – morogta nagyapó reszelős hangon.

No, hát ez a végső bizonyosság arra nézve, hogy apa nem az ő apja.

Ettől kezdve állandó tartózkodási helyük lett a Régi Kővágó tér. Apa csak nem tért meg a bárkára. Nagyapó kezelte a motort, már felhagytak a homokfuvarozással is,

csak épületfára álltak át, addig soha nem látott hidak alatt berregtek el bárkájukkal.

Hideg szél fújdogált, beköszöntött a mandarinszüret évszaka. A bárka már mandarinosládákat szállított: nagyapáék visszatértek a Kurofune-híd melletti régi helyükre. A Nakamacsi utcáin már megjelentek az újév díszei, a fenyőgallyak, a bambuszok; a boltok tarkabarka zászlódíszben hirdették meg év végi nagy kiállításukat.

Sókicsi nem mehetett nagyapóval a szárazföldre, ezért a bárkás fia, a Kazu után futkosott. Kazu változatlanul folytatta megszokott életét: esténként beolajozta a haját, kezét újságpapírba törülte, és kihajította a papírt az ablakon. Lenyalta haját, és fütyörészve elindult a mulatók irányába. Ezt követte nagy darab apja átkozódása, aztán az éjszakai ordítózás, amelyre Sókicsi mindig felriadt, majd a gitár-együttes zenebonája a késő éjszakában.

Egy karácsony előtti reggelen két férfi állított be a bárkára, a rendőrségtől jöttek. Magukkal vitték anyát és nagyapót.

Anyáék reszketeg hangon vettek búcsút Sókicsitől; meghagyták, hogy legyen jó, aztán meg, hogy menjen el Edagavába. Alighogy eltűntek, már jött is a kölcsönzős.

– Míg a nagyszüleid nem jönnek érted, játssz nálunk – mondta hihetetlenül gyöngéd hangon. Sókicsi alig ismert rá, még cukrot is kapott tőle. – Mondd – kérdezte még a bárkás –, téged nem kísért az apád szelleme?

– Hol a kísértet?

– Ne bolondozz, már hogy kísértené azt az apró gyereket?! – szolt ki a bárkás felesége a konyhából.

Sókicsi mindebből egy mukkot sem értett.

Nemsokára nagy tömeg verődött össze a parton, a Kurofune-hídon is tolongott a nép. Mindenki a vizet bámulta. Sókicsi is kíváncsi lett, éppen ki akart szaladni a tömegbe, amikor a bárkásné dühösen rákiabált:

– Itt maradsz! Innen egy tapodtat se mész!

Éppen jött az ura, izgatottan szólt be:

– Még mindig nem fogták ki? . . . Talán éppen most . . .

Aztán elrohant, és vissza, ki és be, mindannyiszor lelkére kötötte Sókicsinek, hogy ki ne próbáljon menni.

„Kergetik apa szellemét – gondolta Sókicsi és a térdei összeverődtek. – Azért jött össze ekkora tömeg, hogy elfoghassák . . .”

Jött a bárkás, újságolta, hogy még most sem „bukkant fel”, mert azon a bizonyos helyen nagyon vastag az iszap.

Megjött az edagavai nagyapa. Sókicsi sirva fakadt, és nagyapa ölébe vetette magát.

Sókicsi az év végéig Edagavában maradt. Borzasztóan unatkozott, nagyapáék meg folyton súgtak-búgtak egymás között.

Az újév első napján úgy érezte, már nem bírja tovább, szeretett volna hazamenni, anyáék is biztosan várják már. De nagyanyó azt mondta, várjon legalább másnap estig.

Másnap aztán elballagott a bárkájukhoz; már a hídról észrevette nagyapót. Éppen a faparázzsal bibelődött a ruhaszáritón. Sókicsi végigszáguldott a stégen, a bárkába ugrott, és megállt nagyapó előtt:

– Hol voltatok?

– Atamiban.

– Hol az az Atami?

– Nagyon jó helyen van, nem kell mindenbe beleártanod magad, jó hűvös hely . . . – mondta nagyapó nevetve.

Mindig félt, mikor nagyapó kinyitotta a száját. A száritón hideg volt, befutott a hálózugba. Anya éppen fektéből ugrott fel a léptekre:

– Mit rohangálsz így, még megijeszted az embert . . . – Pár mandarint gurított elő. – Nesze, az első szállítmányból. Holnap is lesz. Örülsz?

– Engem itthagytatok, egyedül, ti meg jól éreztétek magatokat Atamiban . . .

Újabb mandarinok gurultak elő:

– Egyél csak. Holnap is kapunk egy ládával. Egyél.

Micsoda gazdagság! Egyszerre ennyi mandarin! A szomszéd Kazut is meg kellene kínálni. Ő is adott már neki egyet-mást, egyszer például egy megrágott almát. Szereti őt a Kazu, olyat is mondott, hogy legyen az ő gyerekük. Nagypó ugyan nem tiltotta el a Kazuéktól, de folyton morgott, hogy ne járjon hozzájuk játszani.

Építőfával rakták meg a bárkát, elfogytak az újévi mandarinfuvarok. A hiedelem szerint azon a napon a Nakamacsi Fudó-kápolnában az ördögnek kellett volna kísértenie.

Sókicsi türelmetlenül várta, hogy hazaérjenek, és mielőbb elnyargalhasson a Fudó-ünnepségre. Egy nagyon keskeny csatornán kellett átevíckélniük, és mire a Higasikomagata-parton kirakodtak, már alkonyodott. Sókicsi unatkozott, a bárkaereszre aggatott száradó lazacokat nézegette, amikor apa szellemével találkozott. A hidak már jócskán elmaradoztak mögöttük, az utolsó kanyart vették, amikor hirtelen búz ütötte meg Sókicsi orrát. Trágyaszállító bárka közeledett, orrában egy férfi állt. Egy vonalba kerültek a bárkával. Sókicsi megismerte a férfit. Apa volt. Sókicsi lelkendezve kiabált át:

– Apa! Apa!

Apa odapillantott, aztán hirtelen elfordult.

– Apa-a!

Apa nem fordult vissza.

A bárka nekiütődött valaminek, nagyot billent. Sókicsi ijedten felkiáltott, és megkapaszkodott a bárka vizes szélében.